

Podmoduł 4:

Kontekst i treść odesłania prejudycjalnego

Finansowane przez
Unię Europejską

A. Kontekst odesłania prejudycjalnego

- W jakim kontekście może zostać sformułowane odesłanie prejudycjalne?
 - Odesłanie prejudycjalne musi zostać sformułowane w ramach toczącego się postępowania przed sądem, a odpowiedź Trybunału musi być niezbędna do rozstrzygnięcia sporu.
 - Innymi słowy, sąd nie może wystąpić z odesłaniem prejudycjalnym poza rzeczywistym postępowaniem lub sporem. Na przykład, sędzia, który natrafi na problem interpretacyjny podczas przypadkowej lektury aktu prawnego, nie może wystąpić z odesłaniem prejudycjalnym.
 - Spór musi pozostawać w toku – po jego zakończeniu Trybunał Sprawiedliwości nie ma już właściwości do udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne (sprawa [C-338/85, Pardini](#))
 - Odesłanie prejudycjalne może pojawić się w każdym rodzaju postępowania – cywilnym, karnym, konstytucyjnym, administracyjnym, z zakresu prawa socjalnego.

B. Odesłanie prejudycjalne istotne dla rozstrzygnięcia sporu przed sądem krajowym

- Ponadto, odpowiedź na pytanie prejudycjalne musi być kluczowa dla wydania orzeczenia przez sąd krajowy.
- TSUE odmówił przyjęcia pytań prejudycjalnych wtedy, gdy nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu.
- Na przykład w sprawie [C-318/00, *Bacardi-Martini*](#), TSUE uznał, że pytanie jest niedopuszczalne, jeżeli w oczywisty sposób wykładnia albo ocena ważności przepisu prawa UE nie ma związku z faktycznym stanem głównego postępowania ani z jego celem, albo gdy problem jest hipotetyczny, albo gdy Trybunał nie ma przed sobą materiału faktycznego lub prawnego niezbędnego do udzielenia użytecznej odpowiedzi” (pkt 43).

B. Odesłanie prejudycjalne istotne dla rozstrzygnięcia sporu przed sądem krajowym

- To sąd, który kieruje pytanie prejudycjalne, sam ocenia, czy orzeczenie w trybie prejudycjalnym „jest konieczne, aby umożliwić mu wydanie orzeczenia” ([C-83/78, Pigs Marketing Board](#), pkt 25).
- Z pytania prejudycjalnego skierowanego przez sąd krajowy do TSUE powinno wyraźnie wynikać, że odpowiedź Trybunału jest istotna dla wydania orzeczenia w toczącej się sprawie.
- Jak podkreślił TSUE w sprawie [C-244/80, Foglia przeciwko Novello](#), „konieczne jest, aby sądy krajowe, jeżeli z akt sprawy nie wynika to w sposób oczywisty i niebudzący wątpliwości, wyjaśniły, dlaczego uznają, że odpowiedź na zadane pytania jest niezbędna, by mogły wydać orzeczenie” (pkt 17).

C. Pytanie dotyczące wykładni lub ważności prawa Unii Europejskiej

- Zgodnie z artykułem 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), odesłanie prejudycjalne może dotyczyć:
 - **Wykładni prawa Unii Europejskiej:** sądy mogą zwracać się z pytaniami dotyczącymi interpretacji przepisów lub jakiegokolwiek źródła prawa UE.
 - **Ważności prawa UE:** sądy mogą również pytać o ważność aktów prawa UE, z wyjątkiem prawa pierwotnego Unii

I. Pytanie dotyczące wykładni prawa UE

- Najczęściej spotykane pytania prejudycjalne to te, które dotyczą wykładni prawa Unii Europejskiej.
- Całe orzecznictwo TSUE analizowane w projekcie UpJudCoop odnosi się do pytań dotyczących wykładni prawa UE.
- **Pytania dotyczące wykładni prawa UE mogą obejmować wszystkie źródła prawa UE, w tym:**
 - prawo pierwotne UE (np. traktaty, Kartę praw podstawowych, ogólne zasady prawa UE),
 - akty instytucji, organów, urzędów lub agencji UE,
 - orzeczenia TSUE,
 - umowy międzynarodowe zawarte przez UE oraz akty organów ustanowionych na ich podstawie.

I. Pytanie dotyczące wykładni prawa UE

- Czy sąd krajowy może zapytać TSUE o zgodność prawa UE z prawem krajowym?
 - Nie. Jedynym postępowaniem, w którym TSUE może oceniać zgodność prawa krajowego z prawem UE, jest postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wszczynane przez Komisję Europejską (na podstawie art. 258–259 TFUE).
 - Jak wskazał TSUE w sprawie [C-172/82, Inter-Huiles](#), „Chociaż w ramach postępowania prowadzonego na podstawie art. 177 Traktatu (obecnie art. 267 TFUE) Trybunał nie może orzekać o zgodności przepisów prawa krajowego z Traktatem, ma on jednak jurysdykcję do przedstawienia sądowi krajowemu wszelkich kryteriów wykładni prawa wspólnotowego, które mogą umożliwić mu ocenę takiej zgodności” (pkt 8).

I. Pytanie dotyczące wykładni prawa UE

- Przykład odesłań prejudycjalnych dotyczących wykładni prawa Unii Europejskiej:

- W zakresie współpracy sądowej w sprawach karnych

Pytanie w sprawie wykładni Decyzji ramowej w sprawie Europejskiego Nakazu Aresztowania.

„Czy art. 3 pkt 2 i art. 4 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że decyzja prokuratora – taka jak postanowienie o zakończeniu postępowania w sprawie toczącej się przeciwko nieznanemu sprawcy, w toku którego to postępowania osoba, której dotyczy ENA, została przesłuchana wyłącznie w charakterze świadka może stanowić podstawę odmowy wykonania ENA?” ([C-268/17, AY](#))

- W zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych

Pytanie dotyczące wykładni rozporządzenia w sprawie przeprowadzania dowodów z 2001 r.

„Czy sąd wezwany ma prawo żądać od sądu wzywającego zaliczki na poczet należności świadka lub zwrotu należności wypłaconych świadkowi przesłuchiwanemu na podstawie [rozporządzenia nr 1206/2001], czy też powinien pokryć je z własnych środków finansowych?” ([C-283/09, Weryński](#))

II. Pytanie dotyczące ważności prawa UE

- Pytania prejudycjalne dotyczące ważności prawa Unii Europejskiej mogą odnosić się do wszystkich źródeł prawa UE, z wyjątkiem źródeł prawa pierwotnego, takich jak traktaty czy Karta praw podstawowych.
- Nie można kierować pytań prejudycjalnych dotyczących ważności orzeczeń TSUE.
- Nie jest całkowicie jasne, w jakim zakresie można formułować pytania prejudycjalne dotyczące ważności umów międzynarodowych zawartych przez Unię lub aktów organów ustanowionych na ich podstawie.
- TSUE może również badać ważność aktów prawa UE o charakterze niewiążącym: „Ugruntowane orzecznictwo stanowi, że fakt, iż środek prawa wspólnotowego nie ma skutku wiążącego, nie wyklucza możliwości dokonania przez Trybunał jego wykładni w postępowaniu prejudycjalnym” ([C-188/91, Deutsche Shell](#), pkt 18).

II. Pytanie dotyczące ważności prawa UE

- Przykład pytania prejudycjalnego dotyczącego ważności prawa Unii Europejskiej:

C-61/22, RL przeciwko Landeshauptstadt Wiesbaden

„Czy obowiązek umieszczania i przechowywania odcisków palców w dowodach osobistych na podstawie art. 3 ust. 5 [rozporządzenia 2019/1157] narusza prawo Unii wyższego rzędu, w szczególności:

- (a) art. 77 ust. 3 TFUE;
- (b) art. 7 i 8 [Karty],
- (c) art. 35 ust. 10 RODO

i w związku z tym jest nieważny z jednego z tych powodów?”.

REPUBLIC OF SLOVENIA
GOV.SI

Abogacia
Española
CONSEJO GENERAL

National Courts
Administration
Finland

IN COOPERATION WITH

□ FACULTY OF LAW,
ECONOMICS
AND FINANCE

Treść niniejszej publikacji odzwierciedla poglądy autora i stanowi jego/jej wyłączną odpowiedzialność. Komisja Europejska nie ponosi żadnej odpowiedzialności za wykorzystanie zawartych w niej informacji.

Finansowane przez
Unię Europejską